

Komentari i prijedlozi prikupljeni tijekom javne rasprave i odgovori HAKOM-a na iste

18.07.2010. Završena je javna rasprava.

Pet društava dostavilo je svoje primjedbe, prijedloge i komentare i to:

1. B.net Hrvatska d.o.o., Avenija Dubrovnik 16, 10000 Zagreb,
2. Metronet telekomunikacije d.d., Ulica grada Vukovara 269d/VII, 10000 Zagreb,
3. OT-Optima telekom d.d., Bani 75a, 10010 Zagreb,
4. Amis Telekom d.o.o., Bani 75, 10010 Zagreb,
5. Hrvatski Telekom d.d., Savska cesta 32, 10000 Zagreb

Prema gornjem redosljedju, donosimo cjelovite komentare društava i odgovore HAKOM-a na iste:

1. B.net Hrvatska d.o.o.

Komentari na Pravilnik o tehničkim uvjetima za kabelsku kanalizaciju

1.1. Članak 15. iza stavka 4. dodati stavak 5. koji glasi:

Infrastrukturni operator koji za izgrađenu kabelsku kanalizaciju nije pribavio potvrdu o upisu u katastar vodova prema stavku 2. ovog članka ne može započeti s korištenjem kableske kanalizacije.

HAKOM-1:

***NE PRIHVATA SE.** Početak uporabe izgrađene kableske kanalizacije definiran je drugim propisima (Zakon o prostornom uređenju i gradnji), a ne ZEK-om.*

1.2. Članak 16. stavak 3. - na kraju stavka dodati rečenicu:

Vlasnik ili upravitelj treba o navedenim radovima voditi ažurnu evidenciju (datum, potpis odgovorne osobe) i na zahtjev korisnika određenog dijela KK dostaviti istu.

HAKOM-2:

***DJELOMIČNO SE PRIHVATA.** Na kraju stavka 3. dodan je predloženi tekst o potrebi vođenja evidencije o izvršenim radovima. Obveza dostave svoje dokumentacije korisnicima na njihov zahtjev treba se regulirati međusobnim ugovorom, te ovu obavezu nije potrebno nametati pravilnikom.*

2. Metronet telekomunikacije d.d.

2.1.

I Metronet telekomunikacije d.d., Ulica grada Vukovara 269/d, Zagreb (dalje u tekstu: Metronet) u otvorenom roku dostavlja Naslovu primjedbe, komentare i prijedloge na sadržaj priloženog prijedloga Pravilnika o tehničkim uvjetima za kablsku kanalizaciju (dalje u tekstu: Pravilnik) u okviru javne rasprave otvorene dana 18. lipnja 2010. godine.

II Uvodno, nakon izvršene detaljne analize Pravilnika, koji je predmet ove javne rasprave, te uspoređujući isti sa Pravilnikom o načinu i uvjetima pristupa i korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme („Narodne novine“ br. 154/08), a naročito nakon otvaranja nove javne rasprave na temu Standardna ponuda HT-a o načinu i uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme, Metronet smatra donošenje predmetnog pravilnika nepotrebnim i suvišnim, a u svakom slučaju isti je vremenski predložen u krivo vrijeme.

Metronet je mišljenja, a za što će se i ubuduće zalagati, da je potrebno donijeti jedan kvalitetan i jedinstveni pravilnik koji će objediniti sva pitanja u svezi DTK, odnosno kablске kanalizacije. U konkretnom slučaju na snazi su različiti pravilnici koji reguliraju istu materiju na istovrstan, odnosno sličan način, dok su u određenim pitanjima isti međusobno u koliziji.

Metronet se protivi donošenju predmetnog Pravilnika, međutim ne iz razloga što bi istog smatrali nekvalitetnim pravnim izvorom, već iz razloga što istog smatramo nepotrebnim.

Također, iako se izričito ne odnosi na temu predmetne javne rasprave, Metronet koristi priliku, da istakne zabrinutost u pogledu javne rasprave koja je u tijeku za Standardnu ponudu HT-a o načinu i uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme, iz razloga što se navedenom Standardnom ponudom, ne bi objedinilo sveukupno reguliranje pristupa i zajedničkog korištenja infrastrukture, obzirom da regulira samo obveze HT-a, dok pitanja korištenja DTK u odnosu na druge infrastrukturne operatore (primjerice Zagrebački holding d.o.o.- Podružnica digitalni grad, odnosno ostali gradovi koji su regulirali pitanje korištenja DTK posebnim aktima) očito neće biti regulirano.

Zaključno, Metronet opetovano naglašava da se zalaže za donošenje jedinstvenog pravilnika koji će predmetnu materiju regulirati na jedan sistematičan način, te bi kao takav bio primjenjiv, na sve infrastrukturne operatore i operatore korisnike.

HAKOM-3:

***NE PRIHVATA SE.** U uvodnom dijelu Metronet predlaže donošenje jedinstvenog pravilnika koji bi obuhvatio i korištenje kablске kanalizacije i standardnu ponudu. Standardna ponuda se odnosi samo na kablsku kanalizaciju HT-a te ne može biti sastavni dio pravilnika. Predloženi pravilnik obuhvaća svu problematiku vezanu uz kablsku kanalizaciju osim njenog korištenja, koje je predviđeno zasebnim pravilnikom. Razlog za to je što su Pravilnikom o načinu i uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme definirani uvjeti i način korištenja sve elektroničke komunikacijske infrastrukture, a ne samo kablске kanalizacije kao jednog njenog dijela.*

III U nastavku podneska Metronet iznosi primjedbe i komentare na predloženi Pravilnik, kako slijedi:

2.2. Članak 5. Pravilnika „Planiranje kapaciteta kabelaške kanalizacije“

- Stavak 1. citiranog članka propisuje da područje obuhvata i kapaciteta kabelaške kanalizacije planira investitor-infrastrukturni operator prema važećim Prostornim planovima.
- Stavak 3. istog članka propisuje da Prostorni planovi uređenja sadrže planiranje kabelaške kanalizacije i određuju koridore, dok Urbanistički planovi uređenja i Detaljni planovi uređenja definiraju i kapacitete kabelaške kanalizacije.

Iz navedenog proizlazi da kapacitete kabelaške kanalizacije definira investitor – infrastrukturni operator, ali isto tako i nositelji prostornih planova. Međutim, iako su regulirani dvostruki nositelji istog posla, što načelno ne predstavlja problem, nedostatak zakonske regulative koja u fazi planiranja prepoznaje cjelovitu metodologiju i nositelje aktivnosti planiranja prostora i temeljne infrastrukture kao neodvojive cjeline, rezultira ad hoc rješenjima projekatata u fazi pribavljanja lokacijskih dozvola.

- U stavcima 5. i 6. istog članka taj se nedostatak pokušava nadomjestiti na način da investitor infrastrukturni operator “iskustvenom metodom i na temelju svojih potreba “ definira ukupne potrebne (znači i potrebne kapacitete ostalih operatora) kapacitete kabelaške kanalizacije računajući pričuvne kapacitete i kapacitete spojnih kabela za idućih 10 godina modelom + 30% .

Ključni dio cjelovitog planiranja i građenja zajedničkih infrastrukture, uz naglasak na razumno ulaganje financijskih sredstava te pravovremeno raspolaganje potrebnim kapacitetima, ovim prijedlogom Pravilnika nije omogućen konkretan iskorak na temu poticanja izgradnje zajedničke integrirane infrastrukture.

HAKOM bi morao i može na državnoj razini poticati regulativu i aktivnosti koje ce otvoriti procese djelatnog usuglašavanja planiranja i izgradnje zajedničke integrirane infrastrukture i discipliniranja obveza sudionika.

- Metronet predlaže da se u stavku 11. na transparentan način unaprijed predvide parametri za izračun pričuve, kako se ne bi financijska ulaganja infrastrukturnog operatora u izgradnju kabelaške kanalizacije u konačnici prebacila na teret ostalih operatora.

HAKOM-4:

PRIHVACA SE. Prijedlozi Metroneta pod ovom točkom su uglavnom prihvaćeni. U čl. 5. stavak 11. dodan je sljedeći tekst:

Neophodna pričuva za održavanje (servisni prostor) je prostor koji mora ostati slobodan, a koji je dostatan za uvlačenje kabela najvećeg promjera korištenog na određenom dijelu kabelske kanalizacije.

U članku 5.stavak 13. dodan je sljedeći tekst:

Nositelji prikupljanja ovih podataka su, u pravilu, jedinice lokalne uprave i samouprave. Planeri kabelske kanalizacije mogu i sami prikupljati navedene podatke te od lokalne uprave i samouprave zatražiti njihovo usklađenje i koordinaciju zajedničkih aktivnosti.

2.3. Članak 16. Pravilnika „ Održavanje kabelske kanalizacije“

- Stavak 1. predmetnog članka, kao obveznike izrade Plana održavanja kabelske kanalizacije, određuje vlasnika, odnosno upravitelja kabelske kanalizacije

Metronet ističe, da se niti u prijedlogu predmetnog Pravilnika, kao ni u nedavno predloženom Pravilniku o izmjenama i dopunama Pravilnika o potvrdi i naknadi za pravo puta, ne spominju trase koje nemaju ni vlasnika ni upravitelja kabelske kanalizacije.

To znaci da će velik dio kapaciteta postojeće kabelske kanalizacije, u smislu njenog održavanja, i nadalje ostati nereguliran, a što može narušiti neprekinuto i pouzdano funkcioniranje telekomunikacijskih sustava na tim kapacitetima .

HAKOM-5:

***NE PRIHVATA SE.** Vlasništvo nad kablskom kanalizacijom nije predmet ovog pravilnika niti se može riješiti pravilnikom. Vjerojatno zbog toga Metronet ovdje niti nije iznio konkretan prijedlog.*

3. OT-Optima telekom d.d.

3.1. Čl. 4, st. 3 - predloženi članak je u suprotnosti s čl. 12. st. 4. Dodatno, smatramo da se ovako nešto ne smije dozvoliti bez važeće Standardne ponude za najam svjetlovodnih niti (DarkFiber), jer bi se time potencijalno onemogućio nastup konkurencije na pojedinim dijelovima tržišta.

HAKOM-6:

***NE PRIHVATA SE.** Navedeni stavci pravilnika nisu jedan s drugim u suprotnosti. Standardna ponuda za najam svjetlovodnih niti nije u vezi s ovim pravilnikom, te se sadržaj pravilnika ne može uvjetovati postojanjem ove standardne ponude.*

3.2. Čl. 5, st. 3 – ukoliko na nekom području na kojem je urbanistički plan odredio veliki kapacitet EKI, a trenutna potreba operatora je puno manja, te ostali operatori ne iskažu

interes za najmom preostalih kapaciteta – potrebno je predvidjeti mogućnost izgradnje EKI manjeg kapaciteta od onoga predviđenog urbanističkim planovima.

HAKOM-7:

***NE PRIHVATA SE.** S obzirom da se potrebe elektroničkih komutacijskih mreža planiraju samo za 5 godina unaprijed, nema opravdanja izgradnja kabelaške kanalizacije smanjenog kapaciteta ili u etapama, osim pojedinačnog interesa pojedinog operatora. Kabelaška kanalizacija se može graditi u etapama, samo ako se i naselje gradi u etapama.*

3.3. Čl. 5. - obavezno ugraditi obvezu da o planovima izgradnje EKI infrastrukturni operator putem dopisa obavještava ostale operatore koji bi imali interesa za EKI na planiranom području za svoje potrebe. Infrastrukturni operator bi o svojem trošku povećao kapacitet KK, a isplatio bi ga kroz najam koji bi plaćao operator korisnik. To se posebno odnosi i na čl. 5 st. 6 gdje se traži da infrastrukturni operator poveća kapacitete KK za samo 30%.

HAKOM-8:

***NE PRIHVATA SE.** Ne postoji zakonska obaveza da jedan operator o svojim poslovnim planovima mora obavještavati druge operatore. Upravo je zbog toga važno da se koridori kabelaške kanalizacije određuju u dokumentima prostornog uređenja, a njihovi kapaciteti u provedbenim planovima.*

3.4. Održavanje

Prilikom svakodnevnog korištenja kabelaške kanalizacije, kao operator korisnik, učestalo nailazimo na slučajeve oštećenja već postavljene vlastite opreme (svjetlovodnih kabela) koji su uzrokovani nedostatkom adekvatnog standardnog održavanja kabelaške kanalizacije (npr. čišćenja, deratizacija i sl.). Slijedom navedenog, predlažemo regulatornom tijelu da Pravilnikom nedvojbeno definira slijedeće obveze infrastrukturnog operatora:

- redovne obilaskne trase kabelaške kanalizacije kao i gradilišta koja se pojavljuju uz iste, i to najmanje jednom mjesečno sa ciljem pravovremenog uočavanja oštećenja iste kao i sprječavanja nastanka oštećenja čime bi se uvelike smanjila mogućnost oštećenja položenih svjetlovodnih kabela operatora korisnika. Tako predloženi obilazak trase bi podrazumijevao pravovremeno i neophodno uočavanje oštećenja kabelaške kanalizacije, naročito poklopaca zdenaca. Nakon obilaska trebala bi slijediti aktivnost infrastrukturnog operatora u zaštiti kabelaške kanalizacije i sanaciji oštećenja čime bi se spriječio nastanak veće štete na postavljenoj opremi operatora korisnika. Predlažemo definiranje konkretnih vremenskih rokova za otklanjanje uočenih nedostataka.
- periodičko čišćenje kabelaških zdenaca od vode i mulja, sa ciljem osiguravanja nesmetanog pristupa kabela operatora korisnika kako bi isti mogao pravodobno izvršiti otklon smetnji ili pak potrebno prespajanja na vlastitim kabela.

- periodička deratizacija sa ciljem sprječavanja oštećenja kabela od glodavaca s jasnom definicijom učestalosti obavljanja deratizacije i odgovornosti u slučaju oštećenja kabela unatoč obavljenoj deratizaciji.
- nedvojbeno definicija odgovornosti i snošenja troškova sanacije EKI i/ili kabela u slučaju štetnih događaja koji bi trebali biti pokriveni standardnim održavanjem.

O izvršenim obvezama sa područja standardnog održavanja, infrastrukturni operator morao bi uredno, putem pisanog izvještaja uz mjesečnu fakturu za najam, obavještavati operatora korisnika o poduzetim aktivnostima.

S obzirom da svaku obvezu redovito prati i sankcija u slučaju njenog neispunjavanja, predlažemo regulatornom tijelu **jasno definiranje rokova provedbe sanacija i definiranje sankcija** koje će pogoditi infrastrukturnog operatora ukoliko se isti ne pridržava gore navedenih obveza standardnog održavanja i/ili rokova sanacije, kao i jasno definiranje novih obveza infrastrukturnog operatora ukoliko zbog neodržavanja kabelaške kanalizacije dođe do prekida svjetlovodnog kabela i ugrožavanja TK prometa. Dakle, postavlja se pitanje čija je obveza sanacije kabela i tko snosi troškove takve sanacije koja je mogla biti izbjegnuta obavljenim standardnim održavanjem kabelaške kanalizacije?

HAKOM-9:

DJELOMIČNO SE PRIHVAĆA.

Većina iznesenih prijedloga već je definirana u pravilniku člankom 16. stavci 3. i 4. stavkom 4. definirano je da se poslovi preventivnog održavanja obavljaju minimalno jednom godišnje. Za dijelove kabelaške kanalizacije koji zajednički koristi više operatora može se definirati preventivno održavanje i u rokovima kraćim od jedne godine. Kraći rokovi definiraju se standardnom ponudom i/ili međusobnim ugovorom.

Čišćenje zdenaca predviđeno je stavkom 3. točka c), a prema prijedlogu Optime telekom dodana je u ovoj točki i obaveza deratizacije.

Ostali prijedlozi izneseni u ovoj točki nisu definirani ovim pravilnikom već se trebaju definirati međusobnim ugovorom o najmu između infrastrukturnog operatora i operatora korisnika, a to je propisano Pravilnikom o načinu i uvjetima pristupa i zajedničkog korištenja elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme.

Osim toga svi postupci i rokovi preventivnog i korektivnog održavanja moraju biti sastavni dio planova održavanja vlasnika ili upravitelja EKI i standardne ponude u slučaju kada postoji obveza njenog donošenja.

3.5. Čl. 16 st. 1 – Godišnji plan održavanja EKI mora biti dostavljen na uvid svim operatorima korisnicima u onim dijelovima koji se tiču unajmljenog dijela EKI. Godišnji plan mora tretirati sve dionice iznajmljene EKI.

HAKOM-10:

NE PRIHVAĆA SE. *Godišnji plan održavanja se ne radi po dionicama, pa bi provedba predloženog bila vrlo teško provediva u praksi. Logično je da operator korisnik ima pravo uvida u planove održavanja, ali samo u one dijelove koji obuhvaćaju dionice koje on ima u najmu.*

Shodno tome, operator korisnik može od infrastrukturnog operatora obvezu uvida u planove održavanja definirati međusobnim ugovorom o najmu za svaku pojedinu dionicu kabelske kanalizacije.

3.6. Čl. 16 st. 3 – Za svaku pojedinu vrstu posla u sklopu preventivnog održavanja potrebno je definirati minimalnu učestalost obavljanja tih poslova i minimalnu količinu područja zahvata. Na primjer, nije dovoljno definirati jednom godišnje provjetravanje zdenaca bez da se definira da li je potrebno to učiniti na svim zdencima ili na 10% zdenaca. Smatramo da pregledi i kontrole moraju biti češći od jednom godišnje, da se tijekom godine moraju obuhvatiti svi dijelovi EKI koji su dani u najam, te da se radovi otklanjanja uočenih nedostataka trebaju izvršiti u rokovima koje bi definirao ovaj Pravilnik, te je potrebno definirati sankcije za neobavljanje preventivnog održavanja i za neotklanjanje uočenih nedostataka u definiranim rokovima. Pravilnikom je potrebno definirati obvezu sanacije EKI kada i operatori korisnici naiđu na uništenu i neodržavanu EKI koja time onemogućava njeno korištenje.

HAKOM-11:

***NE PRIHVACA SE.** Člankom 16. stavkom 4. definirana je učestalost poslova navedenih u stavku 3. Navedenim radovima moraju biti obuhvaćeni svi zdenci, a ne samo određeni postotak. S obzirom da nije naveden nikakav postotak, smatramo da je jasno da se navedeni radovi obavljaju na cijelom kapacitetu kabelske kanalizacije.*

Prijedlog u zadnjem odlomku odnosi se na korektivno održavanje koje je predviđeno člankom 16. stavak 5. Vlasnik kabelske kanalizacije mora imati plan korektivnog održavanja, a HAKOM ne može pravilnikom nametati definiranje postupaka i mjera za korektivno održavanje. (vidi HAKOM-9)

4. Amis Telekom d.o.o.

4.1. čl. 5. st. 8. – ograničenje od 300 parica za bakrene kabele odnosi se na pojedinačni kabel ili na ukupan broj parica na nekoj trasi kabelske kanalizacije? Što u slučaju kada je potrebno izgraditi kabelsku kanalizaciju za potrebe posrednog kabela od lokacije HT-ove centrale do lokacije udaljene kolokacije operatora korisnika, a gdje su u praksi potrebni bakreni kabeli kapaciteta i do 800 parica?

HAKOM-12:

***PRIHVACA SE.** Ograničenje od 300 parica odnosi se na pojedinačni kabel. Iz članka 12. stavak 3. točka a) vidljivo je da se cijevi velikog promjera mogu planirati i polagati kada za to postoje opravdani razlozi. Kako ne bi bilo nedoumica, stavak 8. je nadopunjen u skladu s prijedlogom i sada glasi:*

Planiranje kabelske kanalizacije za uvlačenje bakrenih kabela, kapaciteta u pravilu ne većeg od 300 parica, dozvoljeno je samo u pristupnom segmentu elektroničke komunikacijske mreže i to

na posljednjoj dionici do korisnika ili gdje za to postoje opravdani tehnički razlozi (npr. potreba polaganja posrednih kabela za potrebe kolokacija).

4.2. čl. 12. st. 4. – budući da točka c) određuje 6 cijevi unutar poslovnih i stambeno-poslovnih zona, ukoliko se po predmetnoj trasi planira polaganje samo pristupnih kabela, postavlja se pitanje koliko cijevi je potrebno u slučaju da se planira postavljanje samo spojnih kabela i/ili pristupnih i spojnih kabela?

Ovo pitanje proizlazi i iz prethodne dvije točke (a i b) gdje se također propisuje broj cijevi ukoliko se planira polaganje samo pristupnih kabela, no upravo se iz tog razloga se točkom d) određuje da ako se planira polaganje i spojnih kabela, tada broj cijevi treba povećati za dvije.

HAKOM-13:

***PRIHVACA SE.** Iako nije iznesen određen prijedlog za izmjenom predmetnog stavka iz pitanja je vidljivo da ima nejasnoća, odnosno da je uočena pogreška. Temeljem navedenog, dopunjena je točka d) članka 12. stavka 4. i ista sada glasi:*

ukoliko se po predmetnoj trasi planira polaganje i spojnih kabela, broj cijevi iz točaka a, b i c ovog stavka treba povećati za dvije,

Polaganje samo spojnih kabela kroz naselja nema smisla, te nije predviđeno ovim pravilnikom. To se može očekivati samo van naseljenih mjesta, a tada će se kapacitet odrediti u skladu s planiranim potrebama plus neophodna pričuva, te ovim pravilnikom nije definiran minimalni kapacitet za ovaj slučaj.

4.3. Nadalje, u tekstu prijedloga Pravilnika višestruko se koriste izrazi „spojni kabel“ i „pristupni kabel“ dok isti nisu uvršteni u poglavlje pojmovi i značenja.

HAKOM-14:

***NE PRIHVACA SE.** Smatramo da su „spojni kabel“ i „pristupni kabel“ općepoznati pojmovi koje nije potrebno uvrstiti u poglavlje pojmovi i značenja. U navedeno poglavlje uvršteni su samo pojmovi koji su neposredno vezani uz kabelsku kanalizaciju.*

5. Hrvatski Telekom d.d.

5.1.

I) Općenito

Hrvatski Telekom d.d. (u daljnjem tekstu: HT) podržava napore HAKOM-a da pravno uredi tehničke uvjete za razvoj, planiranje, projektiranje, gradnju i održavanje kabelske kanalizacije. Međutim, ukazujemo da se kroz cijeli Prijedlog Pravilnika o tehničkim uvjetima za kabelsku kanalizaciju (u daljnjem tekstu: prijedlog Pravilnika) uočava nametanje tehnologije svjetlovoda kao standardnog rješenja. Podržavamo razvoj svjetlovodnih mreža, ali smatramo da se na ovom

stupnju razvoja mora uvažiti činjenica da postoji veliki broj bakrenih kabela koji će sigurno još određeni broj godina biti u funkciji, pa ih operatori u čijem su vlasništvu neće iz određenih poslovnih i drugih razloga zamijeniti svjetlovodnim kabelima, a što će neminovno utjecati i na tehničke uvjete za kabelsku kanalizaciju u kojoj se nalaze ili će se nalaziti.

HAKOM-15:

***PRIHVACA SE.** Potpuno se slažemo sa svim činjenicama iznesenim u ovoj točki. Točno je da HAKOM u ovom pravilniku pretpostavlja da će u budućnosti svjetlovodne mreže biti standardno rješenje pri izgradnji novih elektroničkih komutacijskih mreža, te da je ova pretpostavka osnova za planiranje novih kabelskih kanalizacija. Pri tome potpuno uvažavamo činjenicu da postoji velik broj bakrenih kabela koji će još određeni broj godina biti u funkciji, no ovaj pravilnik nigdje ne navodi da bi se ovakvi kabeli trebali napuštati ili supstituirati sa svjetlovodnim. Za ovakve kabele nije niti potrebna izgradnja nove kabelske kanalizacije, a ukoliko se postojeća mora izmicati, dozvoljeno je polaganje cijevi velikog promjera upravo za potrebe preslagivanja ovih kabela.*

II) Posebni komentari na pojedine odredbe prijedloga Pravilnika

5.2. Članak 3. stavak 3.

U članku 3. predlažemo brisanje stavka 3.

Obrazloženje

Smatramo da nadležnost, načela i ciljevi koji su definirani u stavcima 1. i 2. članka 3. prijedloga Pravilnika, a koji proizlaze iz odredbi Zakona o elektroničkim komunikacijama (u daljnjem tekstu: ZEK) ne mogu biti kriterij prilikom odabira tehnologije i planiranja kapaciteta za izgradnju kabelske kanalizacije.

Navedena nadležnost, načela i ciljevi odnose se na djelovanje HAKOM-a u ostvarivanju njegove regulatorne funkcije, a odabir tehnologije i planiranje kapaciteta za izgradnju kabelske kanalizacije nisu odredbama ZEK-a određeni kao nadležnost HAKOM-a, nego je to prepušteno investitorima gradnje elektroničke komunikacijske infrastrukture. Stoga smatramo da HAKOM nema ovlasti u nametanju tehnologije infrastrukturnim operatorima i operatorima korisnicima.

HAKOM-16:

***NE PRIHVACA SE.** Odabir tehnologije i planiranje kapaciteta su u članku 3. stavku 3. navedeni kao način ispunjenja ciljeva navedenih u stavcima 1. i 2. ovog članka, a što su zadaci HAKOM-a prema ZEK-u, te smatramo da stavak 3. nije suvišan. Ukoliko predlagatelj smatra da su očuvanje okoliša i zaštita prostora bolji, a ulaganje djelotvornije primjenom neke druge tehnologije bio je to slobodan predložiti kroz izmjene ostalih članaka ovog pravilnika.*

5.3. Članak 4.

U čl. 4. st. 3. predlažemo da se utvrdi točan kriterij što je «*područje male gustoće naseljenosti*», Također predlažemo da se u st. 3. doda još jedna rečenica koja glasi: «*Navedene odredbe ne odnose se na kabele tzv. zračne mreže.*».

Obrazloženje

Predlažemo da se definira pojam «*područje male gustoće naseljenosti*», kako ne bi u praksi došlo do različitog tumačenja toga pojma.

Odredba čl. 4. st. 3. tako je napisana da iz nje proizlazi da se kabeli ne mogu nikako drugačije polagati nego kao kabeli položeni direktno u zemlju ili kabeli uvučeni u cijevi kabelske kanalizacije. Time je onemogućeno postavljanje kabela zračne mreže, a što smatramo da nije bila namjera HAKOM-a i da radi o omašci u pisanju. Isto bi trebalo uvažiti i u st. 5. istog članka koji se odnosi na izradu planova prostornog uređenja. Osim koridora za izgradnju kabelske kanalizacije, odnosno kabel direktno u zemlji, mišljenja smo da se ne smije kroz ovaj Pravilnik nametnuti pravna i tehnička rješenja po kojima bi planovi prostornog uređenja zapravo ukinuli postojeće ili «zabranili» nove koridore zračne mreže. Zračna mreža je svuda u svijetu prihvaćena kao tehnologija građenja elektroničke komunikacijske (telekomunikacijske) infrastrukture, pa smatramo da ju ovaj Pravilnik ne bi smio isključiti iz upotrebe u Republici Hrvatskoj, a da to nije niti bila namjera HAKOM-a.

HAKOM-17:

***NE PRIHVACA SE.** HT nije iznio prijedlog kako da se definira područje male gustoće naseljenosti. Svjesni smo činjenice da će u praksi dolaziti do različitog tumačenja ovog pojma, no isti je vrlo teško definirati. Također je vrlo teško povući točnu granicu kada na nekom području treba graditi kabelsku kanalizaciju ili ne, jer će ta odluka ovisiti i o drugim čimbenicima, a ne samo o broju stanovnika po km². Kako ova brojka ne bi bila ograničenje investitoru u donošenju odluke ovim pravilnikom nije definirana.*

Što se tiče zračne mreže, moramo naglasiti da su čl. 4. stavkom 3. navedeni slučajevi kada se mora graditi kabelska kanalizacija. Jasno da to nije potrebno u dijelu gdje se predviđa izgradnja zračne mreže. Također je u stavku 5. istog članka navedeno da se kabelska kanalizacije mora predvidjeti u planovima prostornog uređenja. Pravilnik ne definira obvezan sadržaj prostornih planova. Smatramo da isti trebaju po potrebi predvidjeti i koridore za zračne mreže, ali i prostore za postavljanje stupova pokretnih mreža ili izgradnju drugih elektroničkih komunikacijskih objekata, ali to nema veze s izgradnjom kabelske kanalizacije, te nije obuhvaćeno ovim pravilnikom.

5.4. Članak 5.

U čl. 5. st. 3. predlažemo brisati drugu rečenicu.

Stavak 4. predlažemo brisati treću rečenicu. U drugoj rečenici riječi: «*10 godina*», predlažemo zamijeniti riječima: «*5 godina*».

Stavak 7. predlažemo iza riječi: *«standardnog rješenja»* dodati riječi: *«uz mogućnost korištenja i drugih kabela»*.

Stavak 8. predlažemo da glasi: *«Planiranje kabelske kanalizacije za uvlačenje bakrenih kabela kapaciteta ne većeg od 300 parica, dozvoljeno je samo u pristupnom segmentu elektroničke komunikacijske mreže ili kod rekonstrukcije postojećih kapaciteta.»*

Stavak 10. predlažemo riječi: *«10 godina»* zamijeniti riječima: *«5 godina»*.

Stavak 11. treba definirati pojam *«neophodna pričuva»*.

Stavak 13. predlažemo da prva rečenica glasi: *«Jedinice lokalne samouprave prikupljaju podatke za planiranu trasu kabelske kanalizacije i podatke o planovima komunalnih i drugih organizacija kroz koordinaciju svih subjekata koji grade komunalnu i drugu infrastrukturu radi mogućeg usklađivanja po pitanju smještaja u prostoru i dinamici izgradnje.»*

Stavak 14. predlažemo korigirati na način da ne predstavlja od HAKOM-a nametanje tehnologije svjetlovoda. Umjesto riječi: *«svjetlovodnih vlakana»* trebalo bi napisati: *«svjetlovodnih kabela»*.

Obrazloženje

Jedinice lokalne samouprave, kao donositelji urbanističkog plana uređenja i detaljnog plana uređenja (provedbenih planova), trebaju samo temeljem prostorno-planskih dokumenata više razine utvrditi koridore elektroničke komunikacijske infrastrukture, ali ne i kapacitete kabelske kanalizacije. Ako bi utvrdili kapacitete kabelske kanalizacije, tad je vrlo moguća zlouporaba odredaba ZEK-a koje se odnose na mogućnost infrastrukturnih operatora da grade vlastitu kabelsku kanalizaciju radi svojih potreba i/ili potreba i drugih operatora korisnika. Naime, jedinice lokalne samouprave mogle bi tada omogućiti samo jednom infrastrukturnom operatoru gradnju EKI, a ostale operatore legalno diskriminirati s obrazloženjem da prostorni planovi omogućavaju gradnju kabelske kanalizacije određenog kapaciteta i da se više od toga ne može na tom području graditi, jer to priječe navedeni provedbeni planovi. Stoga smatramo da bi takvo ograničenje kroz provedbene planove moglo dovesti do diskriminacije pojedinih investitora izgradnje EKI. Napominjemo da je jedno od temeljnih načela granje EKI u državama EU da se omogućava svakom operatoru izgradnja vlastite EKI. Na predloženi način onemogućilo bi se investiranje u izgradnju vlastite kabelske kanalizacije i favorizirao bi se model zajedničkog korištenja EKI, a što ne proizlazi niti važećeg regulatornog okvira EU, a niti iz odredaba ZEK.

Sukladno navedenom trebalo bi uskladiti i st. 4. s time da zbog dinamike razvoja urbanih sredina, te elektroničkih komunikacija, razdoblje za planiranje izgradnje EKI trebalo bi odrediti od najmanje 5 godina.

U stavku 7. predlaže se korekcija kako se ne bi nametalo kao obvezujuće standardno rješenje korištenje svjetlovodnih kabela. Činjenica je da postoji još uvijek veliki broj bakrenih kabela, pa je potrebno omogućiti da se i dalje koriste takvi kabeli te planira i gradi kabelska kanalizacija (cijevi, zdenci) za takve kabele. Isto se odnosi i na stavak 14., pa se predlaže korekcija kako kroz te odredbe ne bi došlo do nametanja operatorima tehnologije svjetlovoda od strane HAKOM-a.

U stavku 8. nije uvaženo postojeće stanje na terenu, pa se stoga predlaže izuzeti rekonstrukcije postojećih kapaciteta od primjene pravila utvrđenih u ovom stavku.

U stavku 10. predlaže se smanjiti razdoblje na 5 godina jer je razdoblje od 10 godina predugačko – posebno u urbanim sredinama.

U stavku 11. pojam neophodne pričuve nije definiran niti u jednom propisu, pa njegova uporaba u ovoj odredbi, a bez definiranja pojma, dovest će u nedoumicu sve one koji će u praksi primjenjivati ovaj Pravilnik.

U stavku 13. mora biti definiran nositelj prikupljanja podataka, inače se može tumačiti da je to bilo tko. Budući da jedinice lokalne samouprave imaju ključnu ulogu u provedbi dokumenata prostornog uređenja (provedbenih planova) i da su komunalne organizacije pod njihovom nadležnošću, predlažemo da nositelj prikupljanja navedenih podataka kroz koordinaciju svih subjekata koji grade komunalnu i drugu infrastrukturu (elektroničku komunikacijsku, elektroenergetsku, toplovodnu, plinovodnu ...) budu jedinice lokalne samouprave.

HAKOM-18:

DJELOMIČNO SE PRIHVAĆA.

Stavak 3. – ne prihvaća se. Strah od zloupotrebe ne može diktirati tekst pravilnika. Bez obzira na tekst pravilnika svaki se može zloupotrijebiti. Unutar jednog koridora može se graditi više sustava kabelaške kanalizacije ili primijeniti zajednička izgradnja jednog sustava kabelaške kanalizacije. U slučaju zajedničke izgradnje jednog sustava kabelaške kanalizacije štiti se okoliš i prostor, ali i djelotvorno ulaganje. Istovremeno HAKOM utvrđuje obvezu davanja slobodnog prostora u najam i to po tržišno orijentiranoj cijeni.

Stavak 4. – prijedlog prihvaćen.

Stavak 7. – ne prihvaća se. Ako se nešto propisuje kao standardno rješenje, ne znači da su druga rješenja zabranjena, te nije potrebno dodavati predloženi tekst. Cijeli pravilnik je rađen s pretpostavkom polaganja svjetlovodnih kabela za buduće potrebe, no pravilnik dozvoljava i pretpostavlja polaganje bakrenih kabela kada je to opravdano, a naročito prilikom rekonstrukcija postojećih sustava kabelaške kanalizacije.

Stavak 8. – za ovaj stavak prihvaćen je prijedlog Amis Telekoma (vidi HAKOM-12).

Stavak 10 – prijedlog prihvaćen.

Stavak 11 – prijedlog prihvaćen (vidi HAKOM-4).

Stavak 13 – prijedlog djelomično prihvaćen (vidi HAKOM-4).

Stavak 14 – prijedlog djelomično prihvaćen, ispred riječi „svjetlovodnih vlakana“ dodane riječi „svjetlovodnih kabela i“

5.5. Članak 6. stavak 7.

Predlažemo da početak rečenice glasi: *«Zdenci kabelaške kanalizacije i poklopci na njima kao integralna cjelina moraju zadovoljiti uvjet nosivosti: ...».*

Obrazloženje:

Praksa je pokazala da nosivost poklopca nije presudna, nego nosivost zidova zdenca i poklopca kao integralne cjeline. Postoje primjeri kada su zdenci čija je nosivost bila određena sukladno njihovom smještaju u nogostupu zbog rekonstrukcije ulice postali dio kolnika po kojem prometuju vozila. Zbog promjene namjene površine u kojoj su se nalazili bilo je potrebno promijeniti i poklopce koji udovoljavaju uvjetima veće nosivosti. Međutim, došlo je do urušavanja takvih zdenaca jer zidovi zdenca nisu bili prilagođeni potrebama veće nosivosti, iako su na njih bili postavljeni poklopci veće nosivosti.

HAKOM-19:

***PRIHVACA SE.** Predloženi tekst je u potpunosti prihvaćen.*

5.6. Članak 7.

U članku 7. predlažemo dodati stavak 2. koji glasi:

«Mikrocijevi i cijevi malog promjera mogu imati funkciju zaštitnog elementa unutar kabelske kanalizacije koja se sastoji od cijevi promjera 50 mm i/ili cijevi velikog promjera.»

Obrazloženje:

Prema važećim normama i standardima te propisima koje je donio HAKOM mikrocijevi i cijevi malog promjera mogu imati funkciju zaštitnog elementa unutar kabelske kanalizacije, pa smatramo da bi to trebalo naglasiti u ovoj odredbi.

HAKOM-20:

***NE PRIHVACA SE.** Dodavanjem predloženog stavka sugerirala bi se upotreba cijevi malog promjera i mikrocijevi samo za uvlačenje u postojeće cijevi većeg promjera. Tekst koji HT predlaže sadržan je u čl. 8. stavak 1. i čl. 9. stavak 1. Osim toga uvlačenje mikrocijevi i cijevi malog promjera kao zaštitnog elementa ne obavlja se prilikom izgradnje kabelske kanalizacije već prilikom njenog korištenja.*

5.7. Članak 9.

U stavku 1. predlažemo da se iza riječi: «cijevi vanjskog promjera» dodaju riječi: «20, 25, 32 i 40 mm».

U stavku 2. predlažemo da se umjesto 600 kPas odredi 1000 kPas (10 bara) jer je prema zahtjevima nekih proizvođača za upuhivanje mikrocijevi u cijevi malog promjera potreban tlak od 10 bara.

HAKOM-21:

DJELOMIČNO SE PRIHVACA.

Stavak 1. – prijedlog nije prihvaćen. Ukoliko se cijevi promjera 20 i 25 polažu izravno u rov, smatramo da to treba biti u sklopu kombinacije većeg broja cijevi.

Stavak 2. – prijedlog je prihvaćen.

5.8. Članak 10.

U stavku 1. predlažemo riječi « *a u izuzetnim slučajevima* », zamijeniti riječima: « *svjetlovodni* »

U stavku 2. predlažemo definirati « *svjetlovodni kabel velikog kapaciteta* ».

Također predlažemo da se definira pojam « *servisna cijev i/ili servisni prostor* ».

Obrazloženje

Bakreni kabeli su u uporabi ravnopravno sa svjetlovodnim kabelima, pa bi predložena odredba predstavljala nametanje tehnologije od strane HAKOM-a.

Potrebno je definirati što se smatra « *svjetlovodnim kabelom velikog kapaciteta* » jer taj pojam nije nigdje definiran pa bi u praksi moglo doći do različitih tumačenja. Isto se odnosi i na pojam « *servisna cijev i/ili servisni prostor* ».

HAKOM-22:

DJELOMIČNO SE PRIHVAĆA.

Stavak 1. – ne prihvaća se. Izravno uvlačenje svjetlovodnih kabela, bez upotrebe mikrocijevi, određeno je stavkom 2. ovog članka, a uvlačenje bakrenih kabela je dozvoljeno u slučajevima predviđenim ovim pravilnikom.

Stavak 2. – prijedlog je prihvaćen. Dopunom ovog stavka određeno je da se svjetlovodni kabeli mogu izravno uvlačiti u ove cijevi ako im je kapacitet veći od 96 niti.

Servisni prostor definiran je člankom 5. stavkom 11. (vidi HAKOM-4)

5.9. Članak 11.

U st. 1. rečenica druga, predlažemo da se zamijeni rečenicom:

«Cijevi velikog promjera se polažu u zemlju prilikom izgradnje kableske kanalizacije, a u njih se prilikom korištenja kableske kanalizacije uvlače cijevi malog promjera, mikrocijevi te iznimno svjetlovodni kabeli kapaciteta 288 i 432 niti ili veći, koji se ne mogu uvući u cijevi malog promjera, a u posebnim slučajevima i bakreni kabeli.»

Obrazloženje

U slučaju uvlačenja svjetlovodnog kabela 432 ili 288 niti, isti se ne mogu uvući u cijev vanjskog promjera 40 mm.

HAKOM-23:

PRIHVAĆA SE. *Prijedlog je prihvaćen s time da je kapacitet u predloženom tekstu zamijenjen sa „ ≥288 “. Novi tekst ovog stavka glasi:*

Cijevi velikog promjera su cijevi vanjskog promjera 63 do 110 mm, a mogu biti izrađene od polivinil klorida ili polietilena. Cijevi velikog promjera se polažu u zemlju prilikom izgradnje kabelaške kanalizacije, a u njih se prilikom korištenja kabelaške kanalizacije uvlače cijevi malog promjera, mikrocijevi, svjetlovodni kabeli velikog kapaciteta (broj niti ≥ 288), a u posebnim slučajevima i bakreni kabeli.

5.10. Članak 12.

Predlažemo da se odredba st. 1. preformulira tako da glasi:

«Radi smanjenja troškova planiranja i gradnje elektroničkih komunikacijskih mreža koji se odnose na građevinske radove na iskopima za polaganje elektroničkih komunikacijskih kabela u zemlju ili izgradnju sustava kabelaške kanalizacije, te zatrpavanje i popravak oštećenih površina i drugo, potrebno je pridržavati se sljedećih minimalnih uvjeta: ...»

U točki b) predlažemo da se iza riječi «nadsloja», dodaju riječi: «osim u zemljištima VI kategorije na kojima je najmanja dubina 50 cm, a u zemljištima VII kategorije najmanja dubina 40 cm ili manja ako to iz naročito opravdanih razloga zahtijeva sastav i konfiguracija zemljišta.»

U točki c) predlažemo da se iza riječi «nadsloja», dodaju riječi: «odnosno prema posebnim uvjetima upravitelja javne ili nerazvrstane ceste ili prema projektu ceste»

U stavku 2. iza riječi: «i uvjetima koje» treba dodati riječi: «sukladno propisima».

U stavku 7. predlažemo da se iza riječi «koja ne mora biti smještena u zdencu» dodaju riječi: «nego može biti smještena u mini zdencu».

Obrazloženje

U točkama b) i c) potrebno je uvažiti posebnosti određene kategorije zemljišta, ali i izuzetno visoke i nepotrebne troškove koje bi imao investitor gradnje kabelaške kanalizacije na takvim zemljištima. Izuzeci od pravila po kojima je omogućeno polaganje cijevi na manje dubine moraju kroz projektnu dokumentaciju biti posebno obrazloženi.

U stavku 2. uvjeti koje utvrđuje poduzeće nadležno za upravljanje i održavanje određene prometnice morali bi biti sukladni propisima, jer bi se u suprotnom moglo raditi o diskrecionom odlučivanju.

U stavku 7. predlažemo da se omogući lakši pristup spojnicama ugradnjom mini zdenaca.

HAKOM-24:

DJELOMIČNO SE PRIHVAĆA.

Stavak 1. – Uvodni tekst ovog stavka izmijenjen u skladu s iznesenim primjedbama.

U točki b) prijedlog prihvaćen, ali ne u izvorno predloženom tekstu jer se HT u svom prijedlogu poziva na zastarjelu kategorizaciju zemljišta.

U točki c) prijedlog prihvaćen. Izmijenjeni dio stavka 1. sada glasi:

Najveći dio troškova izgradnje elektroničkih komunikacijskih mreža predstavljaju građevinski radovi na iskopima za polaganje elektroničkih komunikacijskih kabela u zemlju ili izgradnju sustava kabelaške kanalizacije, te zatrpavanja i popravaka oštećenih površina, te se teži smanjenju ovih troškova primjenom što manjih dimenzija rovova za polaganje cijevi kabelaške kanalizacije S druge strane, planiranje i građenje kabelaške kanalizacije mora tehnološki zadovoljiti minimalne uvjete koji osiguravaju sigurnost elektroničke komunikacijske infrastrukture i mreža koje ju koriste. Zbog toga se je prilikom izgradnje kabelaške kanalizacije potrebno pridržavati sljedećih minimalnih uvjeta:

- a) u izgrađenim područjima (javne površine namijenjene prometu pješaka: nogostup, pločnik) najmanja dubina rova je 60 cm ili dublja – ovisno o poprečnom presjeku kabelaške kanalizacije – tako da između cijevi i površine bude 50 cm nadsloja
- b) za kabele i sustave kabelaške kanalizacije na privatnim posjedima i uzduž neizgrađenog područja najmanja dubina je 80 cm ili dublja – ovisno o poprečnom presjeku kabelaške kanalizacije – tako da između cijevi i površine bude 70 cm nadsloja. U kategoriji zemljišta A nadsloj se može smanjiti na 50 cm. Svako smanjenje nadsloja ispod 70 cm mora biti obrazloženo u projektu, te prema potrebi projektom predvidjeti i mjere zaštite potrebne zbog smanjenja nadsloja
- c) za kolnike, raskrižja i druge površine namijenjene prometu vozila najmanja dubina rova je 80 cm ili dublja - ovisno o poprečnom presjeku kabelaške kanalizacije – tako da između cijevi i površine bude 70 cm nadsloja, odnosno prema posebnim uvjetima upravitelja javne ili nerazvrstane ceste ili prema projektu ceste.

Stavak 2. – prijedlog prihvaćen.

Stavak 7. - prijedlog nije prihvaćen. Tekst predložen od strane HAKOM-a dozvoljava smještaj spojnice i izvan zdenaca, što može biti mini-zdenac, razni ulični ormarići ili neko drugo rješenje. Prihvaćanjem prijedloga HT-a unijelo bi se ograničenje gdje navedena spojnica može biti smještena, a upravo se to prijedlogom HAKOM-a želi izbjeći.

5.11. Članak 13.

Predlažemo da se čl. 13. uskladi s čl. 5. st. 13. i da navedene aktivnosti na svome području koordinira jedinica lokalne samouprave.

U st. 4. predlažemo brisati riječi: «*Rješenje o uvjetima građenja*» i da umjesto toga budu riječi: «*dozvolom za građenje temeljem zakona kojim je uređeno prostorno uređenje i gradnja*».

HAKOM-25:

DJELOMIČNO SE PRIHVATA. Dio teksta je brisan prema prijedlogu HT-a, ali novi dio teksta nije dodan jer je nepotreban. Prilikom izdavanja dokumenta kojim se odobrava građenje, ne definiraju se uvjeti gradnje.

5.12. Članak 15.

U stavku 1. predlažemo da se definira pojam «geoprostorne podloge».

HAKOM-26:

***PRIHVAĆA SE.** Dio teksta stavka 1. „na geoprostornoj podlozi“ je izbrisan. Stavkom 2. je definirana osnova za izradu dokumentacije. Time su izbjegnute eventualne nedoumice.*

5.13. Članak 16.

U stavku 3. predlažemo brisati točke a, b, c, i d.

Obrazloženje

U članku 16. se govori o preventivnom održavanju i u stavku 3. nabraja se a) kontrola prisutnosti štetnih i eksplozivnih plinova. To ne spada u preventivno periodičko održavanje već u prethodnu aktivnost kod svake redovne ili izvanredne aktivnosti na zdencu (po otvaranju poklopca).

To se također odnosi i na b) provjetravanje zdenca i d) ispumpavanje vode, pa i na točku c) čišćenje zdenaca.

Argumenti za to su:

1. Štetni (eksplozivni) plinovi se skupljaju tijekom godine i ako ih jednom godišnje provjetrimo nismo ništa povećali sigurnost, niti skratili vrijeme kod redovnih i izvanrednih aktivnosti. Samo smo povećali troškove održavanje i to značajno pogotovo ako je zdenac u kolniku (posebna regulacija prometa).
2. Voda se u zdence nakuplja zbog atmosferskih utjecaja (padaline tipa kiše ili snijega), odnosno po zakonu o spojenim posudama iz vodenih bazena (more, jezero, rijeka) npr. u Gradu Rijeci zbog razine zdenaca u odnosu na razinu mora, pa jedno godišnje ispumpavanje također ispada bespredmetno. Možemo npr. tu aktivnost planirati u srpnju i konstatirati da smo sve ispumpali (preduvjet je vruće suho ljeto). Ovo bi također trebala biti prethodna aktivnost prije redovne ili izvanredne aktivnosti u zdencu.
3. Kao što smo naveli pod gornjom točkom slično je i s provjetravanjem zdenaca. Ako smo to napravili danas npr. na jednom zdencu, a za 40 dana u njemu idemo raditi s plamenom morat ćemo opet provjetravati. Preventiva nije imala nikakvog smisla osim kao generator troškova.

HAKOM-27:

***NE PRIHVAĆA SE.** HT traži brisanje određenih točaka stavka 3. jer smatra da se isti moraju obaviti prilikom svakog ulaza u zdenac, te ne spadaju o preventivno održavanje. Svojim obrazloženjem HT istovremeno potvrđuje da se radovi navedeni pod točka a, b, c i d moraju obaviti i prilikom preventivnog održavanja zdenca, a HAKOM nigdje ne određuje da se pobrojani poslovi moraju obaviti samo jednom godišnje. Naprotiv, u stavku 4. navedeno je da se radovi nabrojani u stavku 3. moraju obavljati uvijek kada je to potrebno, a ne samo prilikom preventivnog održavanja.*